

Diputació
Barcelona

#Mirem El Passat amb ulls de dona

#Teatre

6 d'abril de 1900. S'aixeca el teló: s'estrena *La filla del mar*, d'Àngel Guimerà, al Teatre Romea de Barcelona. La protagonista de l'obra, l'Àgata, procedent de terres llunyanes, vol fer-se visible en una societat que també la discrimina pel seu origen geogràfic. Aquesta obra ben podria ser una metàfora de la situació de les dones en el tombant de segle a Barcelona, una ciutat on la meitat dels seus ciutadans estan invisibilitzats. La industrialització està configurant una societat moderna i cosmopolita a l'estil de capitals europees com ara París i Londres, però l'analfabetisme continua sent molt elevat. El catalanisme irromp amb força en l'escena política. Durant els primers vint anys del segle XX tot sembla possible: és el moment de la Terra alta.

18 de juliol de 1924. Àngel Guimerà mor a Barcelona. Fa gairebé un any del cop d'estat militar del dictador Primo de Rivera. Les llibertats de Catalunya han estat prohibides. Totes les reivindicacions socials, també les de les dones, han estat reprimides. És el temps de la Terra baixa.

18 de juliol de 1936. S'abaixa el teló: un nou cop militar dona pas a una cruenta guerra civil. Tot el país s'endinsa en la tragèdia. Les llibertats i els progressos socials aconseguits per les dones també han desaparegut. Com en l'obra de Guimerà, on el tràgic destí de l'Àgata l'abocava a la mort, la societat entra en la foscor. *La commedia è finita!*, anunciava la coneguda òpera de Ruggero Leoncavallo, *Pagliacci*, però no les reivindicacions de les dones, tan vives com fa més d'un segle.

Amb aquesta exposició, el Museu de les Arts Escèniques i l'Arxiu General de la Diputació de Barcelona, conviden a la reflexió i visibilitzar el paper de les dones en les arts escèniques durant el primer terç del segle XX, a través de les fotografies que guarden i custodien als seus respectius arxius.

diba.cat/web/mirem-el-passat/mirem-el-passat-amb-ulls-de-dona-al-teatre

Diputació
Barcelona

Institut del Teatre

Mae

Centre de Documentació
i Museu de les Arts Escèniques

#Teatre

Visita del president Macià a Tarragona, 1932.

AGDB. Fons: Diputació de Barcelona.
Autoria: desconeguda.

Les representacions teatrals i musicals a l'aire lliure van ser l'expressió de l'herència del Romanticisme i de l'empenta del Modernisme. Es van popularitzar durant el primer terç del segle XX amb la voluntat d'aprofitar espais naturals que arribessin a un públic massiu. De tots ells, el més popular va ser el Teatre de la Natura, organitzat durant la dècada de 1910 al bosc de Can Terrers de la Garriga.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

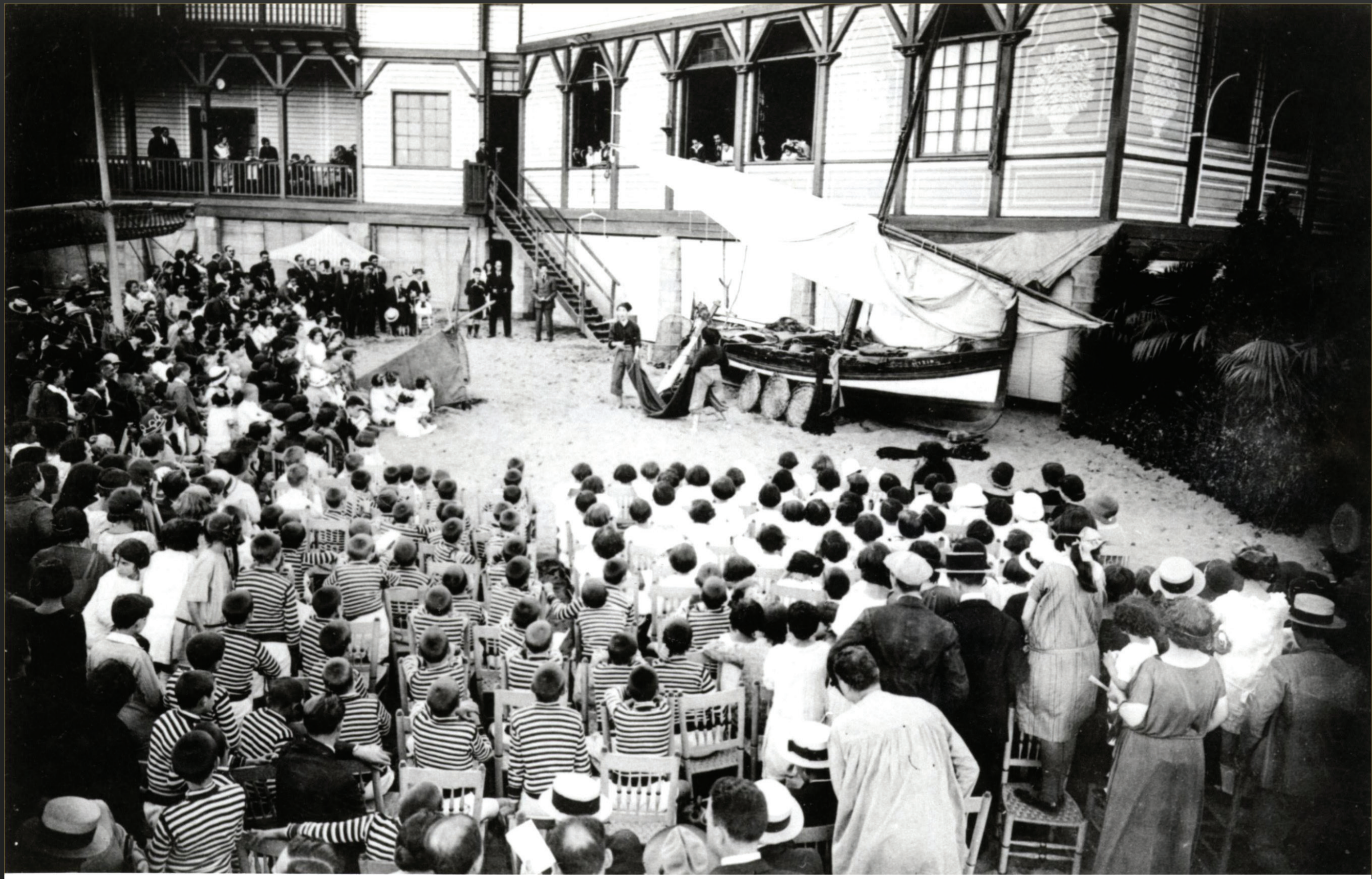
Visita del president Macià a Tarragona, 1932.

AGDB. Fons: Diputació de Barcelona.
Autoria: desconeguda.

El contacte amb la natura mostrava el desig de tornar a les arrels, de vincular la natura amb la bellesa, que es confrontava amb les ciutats, associades amb una estètica lletja. Els escenaris podien arribar a ser impactants, com aquest de la pedrera romana del Mèdol, a Tarragona, en què destaca l'agulla de pedra de més de setze metres d'alçada. El president Francesc Macià va assistir a aquest concert de cant coral.

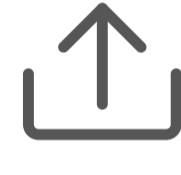

Diba Diputació de Barcelona

Alumnes de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic representant *L'Avi*, a l'Escola del Mar, 1934.

AGDB. Fons: Diputació de Barcelona. Autoria: desconeguda.

L'Escola Catalana d'Art Dramàtic va ser impulsada per la Mancomunitat de Catalunya el 1914 amb la voluntat de difondre i popularitzar el teatre entre la societat catalana. Durant els anys de la Segona República (1931-1936) l'Escola va adoptar el nom d'Institut del Teatre i, posteriorment, Institut del Teatre. A la fotografia es pot veure un grup de nens procedents de Madrid en temps de colònies contemplant l'obra d'Apel·les Mestres *L'Avi*. La infantesa i la vellesa es creuaven en el temps durant la representació d'una obra escrita per un artista polifacètic que va morir, premonitòriament, el 19 de juliol de 1936, tot just un dia després del cop militar franquista que va desembocar en una cruenta guerra civil que no va respectar ni generacions ni geografies.

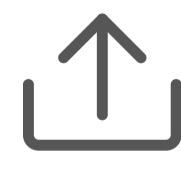

Diba Diputació de Barcelona

Classe de l'antiga Escola d'Art Dramàtic, avui Institut del Teatre, 1936.

AGDB. Fons: Diputació de Barcelona. Autoria: desconeguda.

Enric Giménez i Lloberas va ser professor de declamació i recitació a l'Escola Catalana d'Art Dramàtic, creada el 1914 per la Mancomunitat de Catalunya. Entre les alumnes que es van formar sota el seu mestratge va destacar Margarida Xirgu. Joaquim Montero Delgado va ser dramaturg, actor, director i empresari teatral, traductor i llibretista de sarsueles i revistes musicals i satíriques. Va destacar com a promotor de teatre popular i va ser també professor de declamació de l'Escola. Tradicionalment, la societat androcèntrica ha mirat amb recel i desconfiança el protagonisme de les dones, però les dones sempre han buscat al seu lloc a la societat, també al teatre, tal com expressa l'origen grec d'aquesta paraula: *theatron*, literalment el lloc per veure. Les dones volen també ser protagonistes damunt l'escenari, ser actrius i representar un paper destacat en la societat.

#MiremElPassat amb ulls de dona

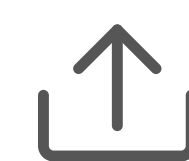
#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

I Congrés de la Societat Internacional del Teatre, 1929.
AGDB. Fons: Diputació de Barcelona.
Autoria: desconeguda.

Construït el 1929 de cara a l'Exposició Internacional de Barcelona d'aquest mateix any, el Teatre Grec va ser projectat pels arquitectes Ramón Reventós i Nicolau Maria Rubió i Tudurí en una antiga pedrera de la muntanya de Montjuïc, inspirant-se en l'antic teatre d'Epidaure. Barcelona volia seguir les passes de ciutats modernes com ara París o Londres i alhora emmirallar-se en el passat greco-llatí en un camí de progrés que barrejava tradició i modernitat. La pedrera del Grec ha vist passar al llarg del anys a nombroses actrius llegendàries, com Margarida Xirgu o Núria Espert

Diba Diputació de Barcelona

Representació del *Malalt imaginari* de Molière al Palau de Belles Arts, 1929.
AGDB. Fons: Diputació de Barcelona.
Autoria: desconeguda.

Construït de cara a l'Exposició Internacional de Barcelona el 1888, el Palau de Belles Arts estava situat a la cantonada del passeig de Lluís Companys i del passeig de Pujades, al parc de la Ciutadella. El gran saló, decorat amb pintures i escultures dels artistes més destacats de l'època, era un lloc ideal per realitzar exposicions, concerts de música i actes diversos, com la representació de l'obra de teatre *El malalt imaginari* de Molière, l'any 1929. El Palau va ser bombardejat el març de 1938, per l'aviació feixista italiana durant la Guerra Civil espanyola i enderrocat el 1942 pel mal estat de l'estructura.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Rambles, 1932.
AGDB. Fons i autoria:
Frederic Juandó Alegret.

Dia de passeig per les Rambles de Barcelona: un cartell del Teatre Romea anuncia la diada del primer aniversari de la proclamació de la Segona República, el 14 d'abril de 1931. El Romea, ubicat al número 51 del carrer Hospital al barri del Raval, és antic, de l'any 1863, però les esperances d'un nou temps per Catalunya són més vives que mai. Diverses dones ofereixen globus, tot sembla encara possible: els semàfors, que han arribat a la ciutat uns anys abans amb motiu de l'Exposició Internacional de 1929, estan en verd. El poeta i dramaturg Federico García Lorca va escriure la seva obra teatral *Así que pasen cinco años* el 19 d'agost de 1931: ningú podia saber que, el mateix dia, tot just cinc anys després, el poeta de Granada serà afusellat a la seva estimada terra i que tota una societat es va veuria abocada a una cruenta guerra civil.

Diba Diputació de Barcelona

Públic de l'hípica de la Ciutadella, c. 1910.
AGDB. Fons i autoria:
Antoni Gallardo i Garriga.

El Cercle Eqüestre de Barcelona va ser fundat per les classes altes de la ciutat el 1856. Durant la dècada dels anys seixanta del segle XIX el Cercle acostumava a organitzar curses de cavalls als Camps Elisis, a la part alta del passeig de Gràcia, i al Camp de Mart, al costat de la Ciutadella. La fotografia va ser captada per Antoni Gallardo i Garriga durant la primera dècada del segle XX: un nou segle ple llums i ombres, de grans espectacles però també de tragèdies.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

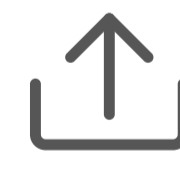
Diba Diputació de Barcelona

Carrer de l'Arc de la Glòria, des del carrer Tapineria, 1908.

AGDB. Fons: Diputació de Barcelona. Autoria: Narcís Cuyàs.

Un any abans de construir la Casa Batlló i la Casa Milà, Antoni Gaudí rep un encàrrec singular del pintor Lluís Graner: dissenyar un local d'espectacles a les Rambles que, inspirat en el model wagnerià d'una obra d'art total, donés espai al cinematògraf, descobert pocs anys abans. El local, amb una capacitat per a 200 persones i unes originals grutes que conduïen a un espai soterrani, es va inaugurar el 3 de novembre de 1904. Nou anys després la sala estava tancada. Europa s'encaminava a una cruenta guerra que acabaria sent mundial. L'Arc de la Glòria, situat al costat del carrer Tapineria i fotografiat per Narcís Cuyàs, també cineasta, va desaparèixer arran de l'obertura de la Via Laietana el 1908.

#Teatre

Entre bambolines

Amb la irrupció del nou segle, les dones volen fer acte de presència en tots els àmbits de la societat, també en el de les arts escèniques. Actrius, cantants, ballarines, directores d'escenari, escenògrafes o encarregades del vestuari: les

dones reivindiquen un paper actiu dins les diferents arts. Volen deixar de representar el paper entre bambolines que la societat androcèntrica els hi ha assignat tradicionalment per esdevenir protagonistes en igualtat de condicions.

 Diba Diputació de Barcelona

Hostal de l'Amor: Teatre Romea, 1960.
Escenografia de Lola Anglada. MAE.

El conegut historiador Ferran Soldevila també va posar el seu talent en l'escriptura, com demostra l'obra de teatre *Hostal de l'amor*. Professor d'història de Catalunya a la Universitat Autònoma de Barcelona durant els anys de la Segona República espanyola (1931-1936), Soldevila havia retornat a Catalunya el 1943 després

de l'exili a França, acabada la Guerra Civil. Aquesta obra es va representar al Teatre Romea amb una coreografia de Lola Anglada, l'any 1960. Eren temps de dictadura i el públic també volia escapar d'aquesta realitat endinsant-se en una comèdia, encara que només fos per una estona.

#MiremElPassat amb ulls de dona #Teatre

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Carme Karr Alfonsetti (1865-1943).
MAE. Fons antic. Autoria: desconeguda.

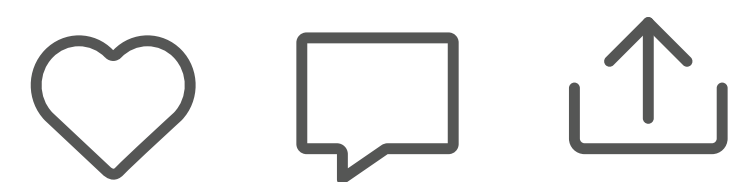
Amb ascendència francesa i italiana, Carme Karr va quedar orfe de mare quan només tenia un any. Criada per una dida, la formació que va rebre li va obrir les portes de la vida cultural catalana, en la què va col·laborar en publicacions com ara *La Il·lustració Catalana*, en què dirigia *Feminal*, un suplement mensual adreçat a les dones. Defensora incansable de la igualtat professional entre homes i dones, els seus vectors sempre

van ser el feminisme, el catalanisme i el pacifisme. Va ser la primera dona que va parlar a l'Ateneu barcelonès. El 15 de desembre de 1943, pocs dies abans de morir, el teatre Romea va tornar a obrir les seves portes. L'escenari no podia ser més gris: la dictadura franquista havia tornat a eliminar les llibertats i drets que havien aconseguit les dones durant la dècada anterior.

#MiremElPassat
amb ulls de dona

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Carme Montoriol i Puig (1892-1966). MAE. Autoria: Samuel Suñé.

Filla d'una família burgesa d'origen empordanès, Carme Montoriol va ser una dona polifacètica: dramaturga, narradora, poeta, pianista i poliglota de sis idiomes. Pionera del teatre en català, va escriure textos atrevits com *L'abisme*, en què una mare i una filla s'enamoren del mateix home, o *L'huracà*, en què una vídua jove i atractiva mostra la seva atracció amorosa vers el seu fill. En les

seves obres s'endevina la influència de les teories freudianes que plantegen el dilema entre les convencions socials i les pulsions sentimentals. De la seva tasca com a traductora destaquen els sonets de William Shakespeare, tot respectant la seva estructura original, un esdeveniment que va provocar un destacat enrenou entre els intel·lectuals catalans a finals de 1920. Figures com la Montoriol han estat precursoras de la irrupció de les dones en àmbits tradicionalment masculins.

#MiremElPassat amb ulls de dona

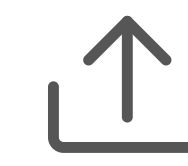
#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Lola Anglada de perfil asseguda tocant el piano, c. 1920.
AGDB. Fons: Lola Anglada i Sarriera.
Autoria: desconeguda.

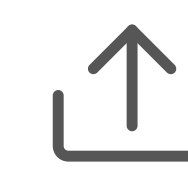
Lola Anglada, nascuda a Tiana el 1892, va ser dibuixant i narradora. La seva afició als llibres il·lustrats va néixer des de ben petita en bona mesura arran dels àlbums il·lustrats que els pares li portaven de l'estranger. Gràcies a una beca del govern francès va viatjar a París després de la I Guerra Mundial, on va col·laborar amb diverses editorials i va descobrir la modernitat artística de la capital francesa. Compromesa amb el catalanisme, va militar a la Unió Catalanista durant la Segona República i va col·laborar amb el Comissariat de Propaganda durant la Guerra Civil espanyola. Durant la dictadura franquista es va retirar de la vida pública i es va entregar plenament a la feina d'il·lustradora. Va morir el 1984: Catalunya havia recuperat les llibertats i l'autonomia política. Al llarg de la seva vida va il·lustrar la societat del seu temps: allò que va ser, però també allò que no va poder ser i que es va quedar al llarg del camí.

Diba Diputació de Barcelona

MAE. Autoria: Lola Anglada.

Figurí per a *El jardí meravellós*, estrenada al Teatre Romea l'11 de setembre de 1929.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

A l'escenari

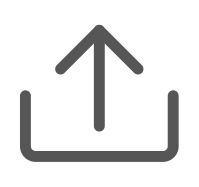
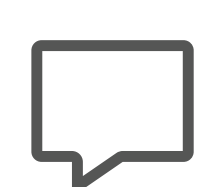
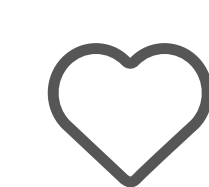
Durant la segona meitat del segle XIX s'enderroquen les muralles de la ciutat de Barcelona: la ciutat vol encetar un procés de modernització en tots els àmbits, necessita nous espais per expandir-se, els seus ciutadans també necessiten nous aires, com els que procedeixen de ciutats com París o Londres. En aquest context de canvis, les dones també demanen l'enderrocament

de les barreres socials i polítiques que obstaculitzen les seves llibertats i troben en les arts escèniques un espai per respirar: actrius, cantants o artistes procedents de tots els indrets de la península arriben a Barcelona buscant noves oportunitats professionals. La proliferació de teatres al llarg d'aquests anys faciliten la visibilitat de les dones.

Diputació de Barcelona

MAE. Arxiu Luís París.
Autoria: desconeguda, c. 1930.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Concepció Supervia i Pascual
(1895-1936), 1914. MAE. Antoni Esplugas.

La vida de la mezzosoprano Concepció Supervia, coneguda popularment com Conxita Supervia, va abarcar 40 intensos anys que van transcórrer entre Barcelona i Londres. Formada al prestigiós Conservatori Superior de Música del Liceu, va debutar el 1910, amb només 15 anys, al Teatre Colón, amb l'obra musical *Los amantes de Teruel*, de Tomás Bretón. Dos anys després va debutar al Liceu amb *Carmen* i va encetar una etapa de

col·laboració professional amb la soprano María Barrientos. Arran de la seva actuació a *El barber de Sevilla* durant la temporada 1915-1916, el seu nom va quedar lligat al compositor Rossini: Supervia va despullar el cant de virtuosisme i floritures. Això la va convertir en una precursora de mítiques cantants posteriors com Teresa Berganza i Maria Callas. Amb aquest estil va triomfar als teatres de tot el món, en especial a La Scala de Milà i als teatres de Londres. Els recitals de *Lieder* van substituir progressivament les actuacions operístiques. La seva veu, que era la seva vida, es va apagar el 30 de març de 1936.

#MiremElPassat
amb ulls de dona

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Assumpció Casals i Rovira (1896-1975), 1923. MAE. Autoria: Sebastià Carreras.

Filla d'actors, va esdevenir primera actriu a la prestigiosa companyia del mític actor Enric Borràs, va treballar amb les grans figures teatrals del seu temps com ara Margarida

Xirgu o Rafael Calvo i va ser una de les actrius predilectes d'Àngel Guimerà. Arran de la Guerra Civil espanyola es va exiliar a França el 1938, posteriorment a Cuba i finalment a Mèxic. Va tornar a Barcelona a finals dels anys quaranta amb una companyia pròpia i interpretant obres en català al Teatre Victòria. Va morir el 1975, després d'haver actuat al llarg de les dècades anteriors.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

 Diba Diputació de Barcelona

Margarida Xirgu i Subirà
(1888-1969), 1909.
MAE. Autoria: Cunill.

La infantesa de Margarida Xirgu va transcórrer entre Molins de Rei, la seva localitat natal, Girona i Barcelona. Als 18 anys va actuar a l'obra *Thérèse Raquin*, d'Émile Zola, va ser l'inici d'una trajectòria teatral fulgurant. El 1910 va ser acomiadada del Teatre Principal de Barcelona després d'interpretar la dansa dels set vels a l'obra *Salomé*, d'Oscar Wilde. Àngel Guimerà la va rescatar escrivint una obra per a ella, *La reina Jove*. La signatura d'un contracte amb un empresari de Buenos Aires va suposar l'entrada de la Xirgu en el teatre en castellà, fet que van reprovar els intel·lectuals catalans de l'època. L'estiu de 1926 va conèixer Federico García Lorca, amb qui sempre va mantenir forts lligams personals i professionals. Lorca, aleshores un desconegut, li va regalar el paper de *Mariana Pineda*, una figura que representava el símbol de la lluita per les llibertats. El gener de 1936 Xirgu va marxar a Amèrica i Lorca es va quedar a la península: mai més es tornarien a veure, ella tampoc no va tornar mai a la seva terra. Va morir a Montevideo als 80 anys, el 25 d'abril de 1969, i el seu fèretre va ser cobert amb una bandera catalana.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

#Teatre

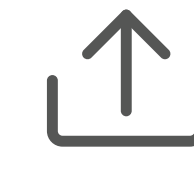
Diputació de Barcelona

Roseta Mauri i Segura
(1850-1923).

MAE. Autoria: Benque et Cie, 1891.

Nascuda a Palma de Mallorca, Roseta Mauri va ser alumna del prestigiós ballarí belga Henri Dervine. Va debutar a Mallorca amb quinze anys i als setze ja treballava al Teatre Principal de Barcelona, amb què sempre va tenir una vinculació especial. Ràpidament també va triomfar als teatres d'arreu d'Europa. Per recomanació del compositor francès Charles Gounod, impressionat per les seves habilitats artístiques, va esdevenir primera ballarina al Teatre de l'Òpera de París. La seva figura va inspirar artistes com Edgar Degas o Édouard Manet, i va esdevenir musa dels pintors impressionistes. Retirada dels escenaris el 1898, va continuar com a professora de dansa fins a la seva mort a París, el 3 de desembre de 1923. Un dia abans havia nascut una altra gran artista dels escenaris, la grega Maria Callas: ambdues van acabar les seves vides a la capital francesa i els seus cossos descansen en els dos cementiris més famosos: Montparnasse i Père-Lachaise.

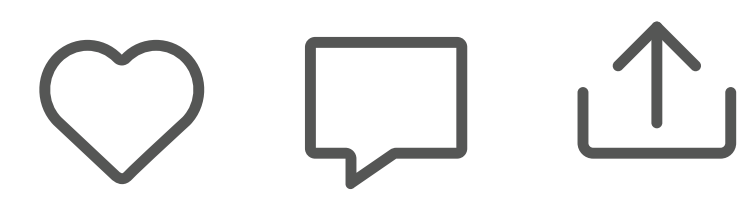
#MiremElPassat amb ulls de dona

Diba Diputació de Barcelona

Retrat de Mercè Abella dedicat a Enric Giménez, 1922.
MAE. Autoria; desconeguda.

Filla d'actor, va ser una de les actrius més destacables de l'època, ben bé a l'altura de Paca Soler, Anna Monner o Carlota de Mena. Destacava per la força expressiva de les seves actuacions, una bona dicció i l'elegància, especialment en papers tràgics, que l'allunyaven de l'estridència. Es va consagrar com a primera dama amb les tragèdies i els drames romàntics de Guimerà, Balaguer, Ubach i Vinyeta o Frederic Soler. Va ser recordada pel paper de Julieta a *Les esposalles de la morta*, pel de Blanca a *Mar i cel* o pel de la Sibila a *Batalla de reines*, obra que li va valer una insígnia honorífica per haver-la representat davant de la reina Maria Cristina. Amb Ermengol Goula, amb qui havia coincidit al Conservatori, va formar una de les grans parelles escèniques del moment.

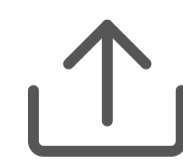

Diba Diputació de Barcelona

Maria Barrientos Llopis (1884-1946), c. 1908.
MAE. Autoria: desconeguda.

Amb només nou anys la petita Maria Barrientos va acabar tots els cursos de solfeig a l'Escola Municipal de Música de Barcelona. A causa de la seva fràgil salut pulmonar va estudiar cant per reforçar aquesta part del cos. El 1898 va interpretar al Teatre Novedades l'obra *L'Africaine* de Meyerbeer i *La sonnambula* de Bellini. L'èxit va ser immediat i va debutar com a soprano al Liceu un any després. Amb deu mil pessetes estalviades va marxar a Itàlia, on la fortuna li va somriure ben aviat amb un contracte de gira artística per diverses ciutats. A partir de llavors es van succeir els èxits professionals als teatres més prestigiosos d'Estats Units, Sudamèrica i Europa, mentre cantava amb cantants mítics com ara Enrico Caruso.

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Pauleta Pàmies Serra (1851-1937),
c. 1900. MAE. J. Cantó.

Pauleta Pàmies va ser una ballarina precoç que va ingressar professionalment al Liceu amb només 13 anys, on va esdevenir primera ballarina. Va repetir aquest càrrec al Teatre Principal de Barcelona entre 1871 i 1873. Als 42 anys va decidir retirar-se dels escenaris i continuar com a professora i coreògrafa de dansa del Gran Teatre del Liceu, on va tornar a actuar excepcionalment el 1914 en l'homenatge que va rebre als cinquanta anys de la seva vida artística. La seva curiositat la va portar a investigar els balls populars i els espectacles tradicionals. Va morir el 1937 a Barcelona.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

#Teatre

Cabaret i pista

Barcelona s'emmiralla en París, també en els seus cabarets. El Teatre Apolo, el Teatre Condal o el Teatre Victòria, entre d'altres, són l'equivalent a la nostra ciutat de Le Chat Noir i el Moulin Rouge. El Paral·lel és l'eix de tots ells: en els locals que proliferen al llarg d'aquesta avinguda s'esvaeixen les classes socials, com el mateix fum de les cigarretes que sovint es barregen amb drogues. En aquest ambient bohemi, un

seguit d'artistes com *La bella Chelito*, *La bella Otero*, Tórtola Valencia, Raquel Meller o *La Fornarina* ofereixen una barreja de cançó, dansa i espectacle escènic que pren el nom popular de cuplet. Molts d'aquests noms han caigut en l'oblit, d'altres encara perduren avui dia en el record: tot plegat ens parla de la modernitat i transgressió d'una ciutat que vol ser com París o Berlín, on els llums no s'apaguen mai.

Diputació de Barcelona

Conjunt de vedets de l'Edén,
c. 1900. MAE. Autoria: desconeguda.

L'Edén Concert va obrir el gener de 1887 al número 12 del carrer Nou de la Rambla, on abans hi havia el Café de la Alegria (1883-1886), un local dedicat al flamenc. Va ser un dels locals emblemàtics del *music-hall* al barri Xino. Oferia programes de varietats amb màgia, acrobàcia, còmics, prestidigitació i també ball i dansa; s'hi jugava a la ruleta i al bacarà, i s'hi menjava. S'hi van estrenar vedets com ara Raquel Meller, la *Bella Otero*, la *Bella Chelito*, Tórtola Valencia o Mercedes Serós. En un ambient així no hi podia faltar un Picasso jovenet, va ser-ne client habitual quan vivia davant del Palau Güell de Gaudí. L'any 1903 va pintar *Dama en Edén Concert*, al seu període blau.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Consuelo Vello Cano (1874-1915). MAE. Autoria: desconeguda. Fotografia acolorida.

Nascuda a Madrid, Consuelo Vello va tenir una infància difícil. Coneguda amb l'apel·latiu artístic de *La Fornarina*, en record a la musa de Rafael i del seu passat com a model de pintors. Les seves actuacions com a cupletista aviat la van fer popular al Paral·lel de Barcelona i als teatres d'arreu d'Europa. Va morir a Madrid als trenta anys per complicacions hospitalàries.

#MiremElPassat amb ulls de dona

Diba Diputació de Barcelona

Mercedes Serós Ballester (1900-1970), c. 1930.
MAE. Fons Tórtola Valencia. Bleuel.

Nascuda a Saragossa, va debutar al ball al Saló Doré amb només 14 anys, tot i que poc després es va decantar pel món de la cançó. Teatres i music-halls de Barcelona tan coneguts com l'Edèn Concert o Eldorado van ser testimonis de la seva exitosa carrera professional, que es va perllongar fins a la dècada de 1930, així com de la rivalitat que va tenir amb altra popular cantant de la seva època, Raquel Meller. El cuplet *La barcelonista*, estrenat el 1925 per celebrar la victòria del campionat del Barça, la va portar al cim de la popularitat. Aquella va ser la darrera cançó en català permesa per la dictadura de Primo de Rivera.

#MiremElPassat
amb ulls de dona

#Teatre

Circ

Tot i que el primer espai escènic construït al Paral·lel va ser un circ, aquest espectacle mai no va ser hegemònic. Els espectacles circenses sempre busquen la perplexitat de l'espectador mitjançant la representació d'allò increïble o inversemblant. A ulls de la gran majoria d'homes de l'època, les reivindicacions de les dones els hi semblaven irreal, però les dones sempre han lluitat per ser a la vegada protagonistes i espectadores en tots els àmbits de la societat.

Micaela Alegría
(1843-1913), c. 1910.
MAE. Autoria: desconeguda.

Matriarca d'una saga dedicada al món del circ, Micaela Alegría va ser amazona i empresària del Circ Eqüestre Barcelonès (1879-1895) i del Circ Eqüestre Tivoli (1897-1908). Amb les seves filles Clotilde, Emilia, Luisa i Maria, dues de les quals es van emparentar amb els Briatore, una altra nissaga de circ, la família Alegría va fer nombroses gires per les principals ciutats de la península i del sud d'Europa. Quan el Tivoli va tancar les seves portes Micaela Alegría es va traslladar a viure a París, on va morir.

#MiremElPassat amb ulls de dona

#Teatre

Diba Diputació de Barcelona

Retrat de les germanes
Alegría, c. 1910.
MAE. Autoria: desconeguda.

Diputació
Barcelona

#MiremElPassat amb ulls de dona #Teatre

Projecte expositiu i comissariat:

Subdirecció d'Imatge Corporativa i Promoció Institucional. Diputació de Barcelona
Direcció de Serveis de Secretaria Adjunta a la Secretaria General. Arxiu General. Diputació de Barcelona
Museu de les Arts Escèniques, Institut del Teatre. Diputació de Barcelona

Coordinació:

Subdirecció d'Imatge Corporativa i Promoció Institucional. Diputació de Barcelona

Fons expositius:

Direcció de Serveis de Secretaria Adjunta a la Secretaria General. Arxiu General. Diputació de Barcelona
Museu de les Arts Escèniques, Institut del Teatre. Diputació de Barcelona

Disseny gràfic:

Arnau Masramon

Impressió material expositiu:

Departament de Reproducció Gràfica. Diputació de Barcelona

© dels textos:

Josep Contreras Ruiz (Arxiu General); Albert Miret Rodríguez (MAE)

diba.cat/web/mirem-el-passat/mirem-el-passat-amb-ulls-de-dona-al-teatre

Diputació
Barcelona

Institut del Teatre

Mae

Centre de Documentació
i Museu de les Arts Escèniques